

МАНАЛЛА

Ўзбекистон Оқсоқоллар кенгаши, «МАХАЛЛА» жамғармасининг нашри

№ 5 (283)

2002 йил 30 январ, чоршанба

Газета 1996 йил январ ойидан чиқа бошлаган

Сотувда эркин нархда

ОҚСАРОЙДА ҚАБУЛ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримов 29 январ куни Оқсаройда АҚШ давлат котибининг Европа ва Евроосиё мамлакатлари бўйича ўринбосари Элизабет Жоунс раҳбарлигидаги делегация аъзоларини қабул қилди.

Ўзбекистонга АҚШдан бундай мўтабар делегациянинг келиши, бу қадар кенг қамровли музокаралар ўтказилишидан биз мандумиз, деди Ислам Каримов меҳмонларни қаршилар экан. Бунга АҚШда Ўзбекистон билан муносабатларни сифат жиҳатдан янги босқичга кўтаришга интилиш кучайганининг тасдиғи ҳамда минтақамизда хавфсизлик ва барқарорлик янада мустақамлашишдан мамлакатингиз манфаатдорлигининг ифодаси, деб биламиз.

Э.Жоунс раҳбарлигидаги делегация тарихида, ҳақиқатан ҳам, турли соҳа вакиллари бор. Меҳмонлар мамлакатимизга ташрифи чоғида кўпгина вазирлик ва идораларда бўлиб, музокара ва маслаҳатлашувлар ўтказди. Буларнинг барчаси Оқ уйнинг Ўзбекистон билан муносабатларни ривожлантиришга интилиши кучли эканлигини далолат.

Учрашувда меҳмонлар АҚШнинг Ўзбекистон билан ҳамкорлиги узоқ муддатга мўлжалланганлигини яна бир қарра таъкидлади. Мулоқот чоғида икки томонлама муносабатларни янада раванқ топтиришга оид ҳамда томонларни қизиқтирган бошқа масалалар муҳокама қилинди.

ХАЛҚАРО ХАЁТ ПАНОРАМАСИ

АҚШ президенти Ж.Буш Афғонистоннинг вақтли мамурияти бошлиғи Хамид Карзай билан бўлган учрашувда урушдан толиққан бу жафокаш мамлакат тинчлигини сақлаш, армия ва полицияни ташкил қилиш ишларига илгари халқ ҳўжалигини тиклаш учун ваъда қилинган 300 млн. долларга қўшимча қилиб яна 50 млн. доллар ажратилиши айтилган. Бу ҳақда Би-Би-Си радиоси хабар тарқатган.

Афғонистонда илгари толибонлар томонидан таъқиқлаб қўйилган «Кобул уик» газетаси қайтадан нашр этила бошланди. 15 кишилик жамоа уч ҳафта ичида бу ишни йўлга қўйди. Газета икки ярим миң нусxada инглиз, француз, пушту ва дари тилларида чиқмоқда. Газетани ҳозирча ЮНЕСКО молиялаштирган.

«Маяк» радиосининг хабарига кўра, «Озодлик» радиостанцияси бир неча Кавказ халқларининг тилларида шу жумладан чечен тилида ҳам эшиттиришлар бошлаган. Россия президентининг бу ердаги вакили С.Стрежнековский бу масалага тўхталиб, хориж радиоси бу ердаги вазият тўғрисида тўғри маълумотлар тарқатмаси, унинг эшиттиришлари батамом таъқиқлаб қўйилишини билдирган.

Нигериянинг пойтахти Лагосдаги гарнизоннинг ўқ-дори омборида чиққан ёнги оқибатда 600 дан ортиқ киши ўлган. Фалокатдан қочман деб ўзларини қанагга отган ва ҳалок бўлган одамларнинг юзлаб жасадлари топилмоқда. Халқ ўқ-дори омборини шаҳарни ичида сақлашга норозилик билдирмоқда.

Россияда шу йилнинг октябр ойида аҳолини рўйхатга олиш амалга оширилди. Бу ҳақда президент тақлифини Думанинг иккала палата вакиллари қўллаб-қувватлашган. Матбуот хабарига кўра, мамлакат аҳолисининг сон тобора камайиб кетмоқда ва ҳозир 144 млн. кишини ташкил этади.

Россия Федерацияси чегара қўшинлари кўмондони генерал К.Тоцкийнинг сўзларига қараганда, кўрилатган тегишли чораларга қарамай Афғонистондан Тожикистонга олиб келинаётган гиёҳванд дориларнинг миқдори камаймаган ва ўтган йили беш ярим тоннани ташкил қилганки, бу 2000 йилда қўлга олинган наркотик моддаларга қараганда икки баробар кўп.

Қозғоқистон бosh вазирини Қосимжама Туҳаев истефого чиқди. Унинг ўрнига шу вақтгача бosh вазирини маданият ва ижтимоий масалалар билан шуғулланувчи ўринбосари Имомали Тасмағамбетов тайинланди. Соёқ бosh вазир ишдан кетиш сабабини тўхталиб, ўзини янги гоин элтувчи ёш куларга берилиши мақсадга мувофиқлигини айтган.

27 январ куни мамлакатимизда умумхалқ референдуми бўлиб ўтди

ХАЛҚ МАСЛАҲАТИ — ТАРАҚҚИЁТ ОМИЛИ

Жаҳондаги давлатларнинг ривожланиш тарихидан маълумки, тараққиётнинг энг биринчи шартини бу - демократия устуворлиги ва мамлакат бошқарувида халқнинг иштирокидир. Мустақилликка эришган кунларимизда оқ жамиятимизни демократик тамойиллар асосида ривожлантириш олий мақсадларимиздан бирига айланган. Жумладан, 27 январ куни мамлакатимизда ўтказилган референдум ҳам давлатимизнинг халқаро демократик тамойиллар асосида ривожланиётганининг намоёниши бўлди.

Референдум бизга овоз бериш йўли билан мамлакатнинг муҳим сиёсий йўналиши ривожига ҳисса қўиши имконини берди. Шу маънода референдумни нафақат давлатимиз, жамиятимиз ҳаётида, балки ҳар бир фуқаронинг ҳаётида муҳим аҳамиятга эга деб айтиш мумкин. Юртдошларимизнинг референдумдаги фаол иштироклари эса бутунг кунга келиб, мамлакатимиз ҳаётига дахлдорлик масъулиятини тўғри англаганларини ҳам исботлади. Референдумни кузатган чет эллик мутахассислар юртдошларимизнинг бу талбирдаги фаолиятини ҳайрат билан эътироф этишди. Улар референдумни ташкил этиш, уни ўтказиш ишларининг юқори савияда

бўлгани, бу боралаги қонун ва халқаро талабларга мувофиқ бўлганини ҳам алоҳида эътироф этишди.

Референдум жамият ҳаётида муҳим ижтимоий-сиёсий талбир ҳисобланади. Мамлакатимизда бўлиб ўтган бу референдум тарих зарурақларида Ўзбекистонда икки палатали парламентни шакллантириш ва Ўзбекистон Республикаси Президентининг конституциявий ваколат муддатини беш йилдан етти йилгача узарттириш масалаларига бағишланди, дея қайд этилади. Бизнинг, фуқароларнинг онгимизда эса «Мен шу давлатнинг фуқароси бўлганим учун унинг тараққёт йўлини белгилашда ўз фикрим билан қатнашиш ҳуқуқига

эгаман ва менинг фикримни инобатга оладилар» деган ҳулосада ўз ифодасини топти. Қисқаси, референдумда халқимиз ҳар икки масала юзасидан ҳам ўз ҳоши-иросасини ифода этиди. Тегишли қонун ҳужжатларида белгиланганига кўра, референдум натижалари у ўтказилгандан ўн кундан сўнг матбуотда эълон қилинади ва шундан сўнггина унинг натижалари қонуний ҳисобланади.

Дунёдаги бир қатор давлатлар таърихисидан маълумки, икки палатали парламентнинг шаклланиши давлатнинг ижтимоий-сиёсий ҳаётида катта ижобий ўзгаришларнинг дубчаси бўлган. Давлатимиз раҳбари Ислам Каримов ҳам референ-

думда иштирок этганидан сўнг маҳаллий ва хорижий оммавий ахборот воситалари вакиллари берган саволларга жавобларида бу ҳусуеда қуйидаги фикрларни билдирди:

«... Юқори ва қуйи палаталарнинг вужудга келиши билан кучли қонунчилик ҳокимияти шаклланади. Айтиш жоизки, қуйи палатамиз доимий ишчиликнинг янги босқичга кўтарилишига олиб келди ва ҳаётимизнинг барча жаҳдларига ислохотлар жараёнига ижобий таъсир этади. Биз тузоқчи бўлаётган юқори палата ўз зиммасига анча-мунча ваколатларни олади. Жумладан, ижрония ҳокимияти кўпгина масалаларда айнан юқори палата олдига ҳисобот берадиган бўлади.

Референдумда фуқароларимизнинг кўпчилиги мамлакат тараққиёти, юртимиз раванқи учун ўз масалаларини бердилар. Ўз навбатида бу талбир республикамиз ҳаёти демократия тамойиллари асосида кечаётганини тасдиқлади.

ХАЙРЛИ ИШЛАР БАРДАВОМДИР

Ўтган йил охирида мамлакатимиз Президентини Ислам Каримов XXI асрнинг иккинчи йилини Қарияларни қадрлаш йили, деб эълон қилиш тақлифини айтганларидек бу сўзларни эшитган бутун мамлакатимиз аҳолиси қалбидан бир туйғу - йилимиз хайрли ишлар йили бўлади деган умид кечган бўлиши табиий. Қариялари кўп ва уларни ардоқлаган халқ ўзини, юртини қадрлаган бўлади. Шу маънода йилимизнинг хайрли ишлар билан бошланганини ҳам шу дамларнинг ўзигаёқ башорат қилиш мумкин эди ва шундай бўлди. Яқинда эълон қилинган Ўзбекистон Республикаси Президентини Ислам Каримовнинг мамлакатимиз аҳолиси ҳаёт тарзини яхшилаш, уларни қўллаб-қувватлаш борасида имзоланган Фармони ва Ўзбекистон

Республикаси Маҳкамасининг қарорлари бунинг яққол далилидир. Шу билан бир қаторда бу ҳужжатларнинг ижроси бизнинг муштарийларимиз бўлган маҳаллий фаоллардан ҳам катта масъулият талаб этади.

2-саҳифада

Дил сўзлари

КЕКСАЛАРИ ҚАДР ТОПГАН ЮРТ

Қорақалпоғистон

— Ана шу табарруқ заминда яшаш, яратувчанлик меҳнатини қилиш нақадар бахт, - дейди биз билан суҳбатда Қолиқўла тумани марказида иштирокат қилувчи пенсионер, Қорақалпоғистонда хизмат кўрсатган иқтисодчи Тулен Дўйсенов.

Бу йил 72 ёшга қадан кўяр эканман, болаликдан тортиб, шу кунгача бўлган ҳаётим йиллари кўз олдимида аниқ-тиниқ гавдаланади, - дейди отахон. - Меҳнат фаолиятимни 14 ёшмида ишчи бўлиб ишлашдан бошлаганман. Қўйинчиликларни енгиб ўтишга интиладик. Қарийб 30 йил раҳбарлик лавозимларида астойдил меҳнат қилдим. 12 йилдирки, пенсионерлар сафидан урин олдим. Президентимиз И.Каримов ташаббуслари билан 2002 йил Қарияларни қадрлаш йили деб эълон қилиниши биздек кексаларга билдирилган ҳурмат-иззат эканлигини ҳеч қачон эсдан чиқармаслигимиз лозим деб ҳисоблайман. Чунки кексалари қадр топган юртдан ҳеч қачон бахт аримайди!

Туманимизда 4954 нафар пенсионерлар, яъни кўпни кўрган, таърибали инсонлар яшайди. Уларнинг кундалик ўй-ташвишлари, муаммоларини ҳал этишда «Маҳалла», «Нуроний» сингари жамғармалар, жамоат ташкилотлари доимо кўмак бериб боради. Ўз навбатида қарияларимиз ҳам ҳаётимизда юз бераётган жиддий масалаларни ҳал этишда, тўй-муъракаларнинг олдий, бешиқим, далабасиз ўтказилишида бош-қош бўлмоқда. Энг муҳими, эл эълозидаги кексаларимиз ишларга доно маслаҳатлар, инсонийликдан даре берувчи муаллимлар ролини аъло даражада адо этаётгани.

Экологик аҳоли қийин зонадаги туманимизнинг қариялари ҳудудимизда юз берган мураккаб вазиятни барқарор этишда, меҳнатқашларимизга енгилликлар туғдиришда бош-қош бўлаётган Юртбошимиз И.Каримовга чин дилдан раҳматлар айтиш билан бир қаторда доимо дуога қўл оғиб, шу юртта тинчлик-омонлик тилайдилар. Айтишлайди, кўпни кўрган қарияларнинг оқиқ чехра ва саҳий қалб ҳароратига йўғрилиб берган дуолари ҳаминша ижобат бўлгусидир!

Суҳбатдош: Асилбек ИСКАНДАРОВ, «Mahalla» муҳбири.

Бахтиёрнигоҳлар

БАХТИЁРНИГОҲЛАР

ОСИЁ ТАРАҚҚИЁТ БАНКИ ВА МАХАЛЛА АМАЛИЙ ИШЛАР 3-КОМПОНЕНТ: ЯҚИНЛАШМОҚДА

Шу мақсадда Осиё Тараққиёт Банкининг миссиялари бунгача мамлакатимизда бир неча марта бўлган ва тегишли идоралар билан мулоқотлар олиб борилган. Лойиҳа бўйича ҳар бир маҳсуе миссиянинг юртимизда бўлиши бу боралаги амалий ишларнинг бошланғичи учун замин яратмоқда. Яқинда ташриф бўлган бу галдаги миссия ва олиб борилган музокаралар Лойиҳанинг амалиёти янада яқинлаштираётганини кўрсатди.

Маълумки, мажур Лойиҳанинг 3-компоненти «Мақтаблар фаолияти ва таълим жараёнини яхшилашда жамоатчилик ролини кўчатириш» деб номланган бўлиб, унинг ижроси учун «Маҳалла» жамғармаси масъул этиб белгиланган. Шу сабабли ҳар бир миссиянинг ташрифида «Маҳалла» жамғармаси билан музокараларга алоҳида эътибор берил-

моқда. Навбатдаги миссия раҳбари - лойиҳачи иқтисодчи Марк Кохен, аъзолари - лойиҳачи иқтисодчи Кристофер Спор ва бошқа мутахассислар Ўзбекистон Оқсоқоллар кенгаши, «Маҳалла» жамғармаси раиси Ш.Жалилов билан учрашиб, Лойиҳанинг мажур 3-компоненти амалиётига яқиндан туриб мулоқотда бўлишди. Ш.Жалилов ўз сўзида кенгаш ва жамғарма томонидан тайёрланган ишлари бошлаб юборилганлиги, ҳусусан шу мақсадда жамғарманнинг барча бў-

лилари фаолият кўрсатишга ҳозирланаётганлиги ҳақида миссия аъзоларини воқиф этди. Шунингдек, ҳар икки томондан бу борала жамғарманнинг аниқ вазифалари белги-ланиб, унга қириниши пайти келганлиги эътироф этилди. Меҳмонлар бу компонентнинг туғри, оқилона йўлга қўйилишида, самарали натижалар беришида «Маҳалла» жамғармаси раҳбарияти ва тизимига катта ишонув билан қараётганлигини билдирди. Шундай қилиб, Осиё Тараққиёт Банкининг мажур Лойиҳа бўйича наватдаги янги баҳолови миссияси мамлакатимизда ўз ишини давом эттирмоқда ва бу миссия бошқаларига нисбатан амалий характери билан фарқ қилиб, лойиҳа амалиётини янада яқинлаштирмоқда.

Ўз муҳбиримиз.

2 - САҲИФАСИДА

- Ижтимоий муҳофазанинг миқдори ҳам қўлами ҳам ортди.
- Ҳазилга мойил бўлинг, қаримайсиз.
- Ўғрига яқин юрсанг бир кун шерик ҳам бўласан!
- Уч гўдақнинг бахтига оила омон қолди.

3 - САҲИФАСИДА

- «Катта ойим ва катта илон» қиссаси.
- Бир шарбатнинг юз ҳусусияти.
- Бошқотармани ечинг, дам оласиз.

4 - САҲИФАСИДА

- «Катта ойим ва катта илон» қиссаси.
- Бир шарбатнинг юз ҳусусияти.
- Бошқотармани ечинг, дам оласиз.

MAHALLA

Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитасида 00123-рақам билан рўйхатга олинган.

Нашр кўрсаткичи: 148

Хомий: «Матбуот тарқатуви» ҳиссасдорлик жамияти

Мақола ва хабарлар мазмунини, факт ва рақамлар учун муаллифлар масъулдирлар.

E-mail: mahalla@gazeta.silk.org

Таҳририят манзили: Тошкент, Буюк Турон кўчаси, 41-уй

Телефонлар: Хатлар бўлими: 136-53-75, масъул котиб: 136-53-75 ижодий бўлиmlар — 136-53-82.

Қабулхона — 136-53-93, Тел/Факс: — 133-44-25.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг

ҚАРОРИ

«Қарияларни қадрлаш йили» давлат дастури тўғрисида

Кекса фуқароларга давлат ва жамият томонидан диққат-эътибор, ғамхўрлик кўрсатишни ошириш ҳамда уларни ижтимоий муҳофаза қилишни, моддий ва маънавий қўллаб-қувватлашни янада кучайтириш мақсадида ва 2002 йил Ўзбекистон Республикасида «Қарияларни қадрлаш йили» деб эълон қилинганлиги муносабати билан Вазирлар Маҳкамаси қ а р о р қ и л а д и:

- 1. «Қарияларни қадрлаш йили» давлат дастури тасдиқлансин.
Дастур:
кексаларни қадрлашдан иборат ҳаққини эътибор, ғамхўрлик кўрсатишни ошириш ҳамда уларни ижтимоий муҳофаза қилишни, моддий ва маънавий қўллаб-қувватлашни янада кучайтириш мақсадида;
кексаларни ижтимоий муҳофаза қилиш, уларнинг пенсия таъминотини тақомиллаштириш, тиббий, санаторий-курорт, коммунал-маиший ва транспорт хизматлари кўрсатишни яхшилаш борасидаги чора-тадбирларни янада кучайтириш;
ёлғиз кексалар, пенсионерлар ва ногиронлар, уруш қатнашчилари ва ногиронлари тўғрисида ғамхўрликни кучайтириш, уларнинг дори-дармонлар ва ижтимоий хизмат кўрсатиш билан таъминлашни даражасини ошириш;
жамиятни тубдан ўзгартиришда, соғлом авлодни тарбиялашда, бой касбий ва ҳаётий тажрибанинг, эзгу анъаналар ҳамда маданий қадриятларнинг узвийлигида ва уларни ёшларга etkazишда кексаларнинг фаол иштирок этишларини таъминлаш;
болалар ва ёшларни ота-оналар ҳамда кексаларни иззат-ҳурмат қилиш, қадрлаш ва улар тўғрисида ғамхўрлик қилиш руҳида тарбиялаш ва таълим бериш тизимини тақомиллаштиришга йўналтирилган.
2. «Қарияларни қадрлаш йили» давлат дастурининг тадбирлари республика бюджетига ва маҳаллий бюджетларда тасдиқланган аниқ манбалар, бажарувчиларнинг маблағлари билан таъминланганлиги маълумот учун қабул қилинсин.
3. Вазирликлар, идоралар, ҳўжалик тузилмалари, Ҳукуматга қарашли бўлмаган ташкилотлар ва жамоат ташкилотлари, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари Давлат дастурининг ўз вақтида ва сифатида бажарилишини, кекса авлодга ғамхўрлик ва эътиборни кучайтиришни таъминлайдиган чора-тадбирларни ишлаб чиқишлари ва амалга оширишлари.
4. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси комплекслари, вазирликлар, идоралар, уюшмалар, концернлар, корпорациялар ва компаниялар, ҳўжалик бирлашмалари, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши ва вилоятлар, шаҳарлар ва туманлар ҳокимликлари:
«Қарияларни қадрлаш йили» давлат дастури амалга оширилишини ўз мажлисларида манфаатдор органлар ва тузилмаларни жалб этган ҳолда ҳар чоракда кўриб чиқсинлар;
ҳар чорак якуналари бўйича Давлат дастури топшириқларининг ҳисобот дaвpидa амалга оширилиши натижалари тўғрисидаги таҳлилий ахборотни йил чоригидан кейинги ойнинг 5-кунига ўз Республика комиссиясига тақдим этсинлар.
5. «Қарияларни қадрлаш йили» давлат дастури бажарилишини мувофиқлаштириш ва назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2001 йил 18 декабрдаги Ф-1494-сон фармойиши билан тузилган Республика комиссиясига юклансин.
Республика комиссияси, зарурит бўлганда, Давлат дастурининг тегишли йўналишлари бўйича дастурий чора-тадбирларнинг рўйбоқ қилирилишини назорат қилишни ва жойларда ишларнинг ҳақиқий аҳолини ўрганиши таъминлаш учун олимлар, амалиётчи мутахассислар ва жамоатчилик вакиллари билан иборат ишчи гуруҳлар тuzиcи. Давлат дастурининг бажарилиши 2002 йилнинг биринчи ярим йиллиги якуналари бўйича Вазирлар Маҳкамаси мажлисида кўриб чиқиш учун қиртилсин.
6. Республика комиссияси, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши Раиси, вилоятлар, шаҳарлар, туманлар ҳокимлари, вазирликлар, идоралар, ҳўжалик бирлашмалари, Ҳукуматга қарашли бўлмаган ташкилотлар ва жамоат ташкилотлари раҳбарлари, Давлат дастури бажарилиши учун масъул бўлган барча шахслар Дастурининг асосий вазифаси - унинг йўналишлари ва қондаларида назарда тутилган барча тадбирлар пировад натижада ҳар бир пенсионернинг, кекса авлод кишиларининг турмуш шaroитлари, соғлиги ва кайфиятида ижобий ақс этишни зарурлигини чуқур тушуниб олинсин ва бу тадбирларнинг амалга оширилишини таъминласинлар.
7. Давлат матбуот қўмитаси, «Ўзтелерадио» компанияси, Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги, республика оммавий ахборот воситалари «Қарияларни қадрлаш йили» давлат дастурида назарда тутилган чора-тадбирларнинг роли ва аҳамияти кенг тушунирилишини, уларнинг турли даражаларда амалга оширилиши ва натижалари ёритилишини таъминласинлар.
8. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикасининг Бош вазири ў.Султонов зиммасига юклансин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси И.КАРИМОВ

Тошкент шаҳри, 2002 йил 24 январь.

«Қарияларни қадрлаш йили» давлат дастурига шарҳ

Республиканинг мустақил ривожланиши шaroитларида давлатнинг ва маданий қадриятлари бўлмаган ташкилотлар ва жамоат ташкилотлари, корхоналарнинг саяёҳатлари ва ресурсларини умумийлаштириш учун ижтимоий мақсадларга эришишга бирлаштириш эзгу анъана бўлиб қолди.
Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2002 йил «Қарияларни қадрлаш йили» деб эълон қилиниши.

Бу давлат қўрилишида, ижтимоий ва маданий қадриятлари ҳамда мамлакатининг обод қилинишида, олинган шаклларида, ёнб келаётган авлоднинг тарбиялашда кекса авлод кишилари ва пенсионерларнинг оқсони ўзи ва хисса-си эътироф этилишини эътиборга олиш зарур.
Ўзбекистон Республикасининг Президентининг 2002 йил «Қарияларни қадрлаш йили» деб эълон қилиниши.

Давлат дастури Олий Мажлис томонидан қабул қилинган «Қарияларни қадрлаш йили» давлат дастури тўғрисидаги қарор республикамиз кекса фуқароларнинг давлат ва жамият томонидан ижтимоий муҳофаза қилиниши, моддий ва маънавий қўллаб-қувватлашнинг янада оширишга доир аниқ чора-тадбирлар рўйбоқ қилирилишига қаратилган.
Давлат дастури Олий Мажлис томонидан қабул қилинган 2002-2003 йилларда Аҳолининг ижтимоий ҳимояга муҳтож қатламларини аниқ йўналтирилган тарзда қўллаб-қувватлаш дастури билан ўзаро муносабат бoғлиқ ҳамда давлат тузилмалари ва Ҳукуматга қарашли бўлмаган тузилмаларнинг, жамоат ташкилотларининг «Нуроний», «Маҳалла» жамғармалари, Хотин-қизлар қўмитаси, «Камолот» ижтимоий ҳаракати ва бошқаларнинг тақдирларини ҳисобга олган ҳолда ишлаб чиқилган.
Давлат дастури бeр бeр куйидаги мақсадга қаратилган ва аниқ тадбирларни ўз ичига олади: қарияларни қадрлашдан иборат ҳаққини эътибор, ғамхўрлик кўрсатишни ошириш ҳамда уларни ижтимоий муҳофаза қилишни, моддий ва маънавий қўллаб-қувватлашни янада кучайтириш мақсадида; кексаларни ижтимоий муҳофаза қилиш, уларнинг пенсия таъминотини тақомиллаштириш, тиббий, санаторий-курорт, коммунал-маиший ва транспорт хизматлари кўрсатишни яхшилаш борасидаги чора-тадбирларни янада кучайтириш; ёлғиз кексалар, пенсионерлар ва ногиронлар тўғрисида ғамхўрлик кўрсатишни ошириш; жамиятни тубдан ўзгартиришда, соғлом авлодни тарбиялашда, бой касбий ва ҳаётий тажрибанинг, эзгу анъаналар ҳамда маданий қадриятларнинг узвийлигида ва уларни ёшларга etkazишда кексаларнинг фаол иштирок этишларини таъминлаш; болалар ва ёшларни ота-оналар ҳамда кексаларни иззат-ҳурмат қилиш, қадрлаш ва улар тўғрисида ғамхўрлик қилиш руҳида тарбиялаш ва таълим бериш тизимини тақомиллаштиришга йўналтирилган.

Давлат дастури Олий Мажлис томонидан қабул қилинган 2002-2003 йилларда Аҳолининг ижтимоий ҳимояга муҳтож қатламларини аниқ йўналтирилган тарзда қўллаб-қувватлаш дастури билан ўзаро муносабат бoғлиқ ҳамда давлат тузилмалари ва Ҳукуматга қарашли бўлмаган тузилмаларнинг, жамоат ташкилотларининг «Нуроний», «Маҳалла» жамғармалари, Хотин-қизлар қўмитаси, «Камолот» ижтимоий ҳаракати ва бошқаларнинг тақдирларини ҳисобга олган ҳолда ишлаб чиқилган.
Давлат дастури бeр бeр куйидаги мақсадга қаратилган ва аниқ тадбирларни ўз ичига олади: қарияларни қадрлашдан иборат ҳаққини эътибор, ғамхўрлик кўрсатишни ошириш ҳамда уларни ижтимоий муҳофаза қилишни, моддий ва маънавий қўллаб-қувватлашни янада кучайтириш мақсадида; кексаларни ижтимоий муҳофаза қилиш, уларнинг пенсия таъминотини тақомиллаштириш, тиббий, санаторий-курорт, коммунал-маиший ва транспорт хизматлари кўрсатишни яхшилаш борасидаги чора-тадбирларни янада кучайтириш; ёлғиз кексалар, пенсионерлар ва ногиронлар тўғрисида ғамхўрлик кўрсатишни ошириш; жамиятни тубдан ўзгартиришда, соғлом авлодни тарбиялашда, бой касбий ва ҳаётий тажрибанинг, эзгу анъаналар ҳамда маданий қадриятларнинг узвийлигида ва уларни ёшларга etkazишда кексаларнинг фаол иштирок этишларини таъминлаш; болалар ва ёшларни ота-оналар ҳамда кексаларни иззат-ҳурмат қилиш, қадрлаш ва улар тўғрисида ғамхўрлик қилиш руҳида тарбиялаш ва таълим бериш тизимини тақомиллаштиришга йўналтирилган.

Давлат дастури Олий Мажлис томонидан қабул қилинган 2002-2003 йилларда Аҳолининг ижтимоий ҳимояга муҳтож қатламларини аниқ йўналтирилган тарзда қўллаб-қувватлаш дастури билан ўзаро муносабат бoғлиқ ҳамда давлат тузилмалари ва Ҳукуматга қарашли бўлмаган тузилмаларнинг, жамоат ташкилотларининг «Нуроний», «Маҳалла» жамғармалари, Хотин-қизлар қўмитаси, «Камолот» ижтимоий ҳаракати ва бошқаларнинг тақдирларини ҳисобга олган ҳолда ишлаб чиқилган.
Давлат дастури бeр бeр куйидаги мақсадга қаратилган ва аниқ тадбирларни ўз ичига олади: қарияларни қадрлашдан иборат ҳаққини эътибор, ғамхўрлик кўрсатишни ошириш ҳамда уларни ижтимоий муҳофаза қилишни, моддий ва маънавий қўллаб-қувватлашни янада кучайтириш мақсадида; кексаларни ижтимоий муҳофаза қилиш, уларнинг пенсия таъминотини тақомиллаштириш, тиббий, санаторий-курорт, коммунал-маиший ва транспорт хизматлари кўрсатишни яхшилаш борасидаги чора-тадбирларни янада кучайтириш; ёлғиз кексалар, пенсионерлар ва ногиронлар тўғрисида ғамхўрлик кўрсатишни ошириш; жамиятни тубдан ўзгартиришда, соғлом авлодни тарбиялашда, бой касбий ва ҳаётий тажрибанинг, эзгу анъаналар ҳамда маданий қадриятларнинг узвийлигида ва уларни ёшларга etkazишда кексаларнинг фаол иштирок этишларини таъминлаш; болалар ва ёшларни ота-оналар ҳамда кексаларни иззат-ҳурмат қилиш, қадрлаш ва улар тўғрисида ғамхўрлик қилиш руҳида тарбиялаш ва таълим бериш тизимини тақомиллаштиришга йўналтирилган.

Давлат дастури Олий Мажлис томонидан қабул қилинган 2002-2003 йилларда Аҳолининг ижтимоий ҳимояга муҳтож қатламларини аниқ йўналтирилган тарзда қўллаб-қувватлаш дастури билан ўзаро муносабат бoғлиқ ҳамда давлат тузилмалари ва Ҳукуматга қарашли бўлмаган тузилмаларнинг, жамоат ташкилотларининг «Нуроний», «Маҳалла» жамғармалари, Хотин-қизлар қўмитаси, «Камолот» ижтимоий ҳаракати ва бошқаларнинг тақдирларини ҳисобга олган ҳолда ишлаб чиқилган.
Давлат дастури бeр бeр куйидаги мақсадга қаратилган ва аниқ тадбирларни ўз ичига олади: қарияларни қадрлашдан иборат ҳаққини эътибор, ғамхўрлик кўрсатишни ошириш ҳамда уларни ижтимоий муҳофаза қилишни, моддий ва маънавий қўллаб-қувватлашни янада кучайтириш мақсадида; кексаларни ижтимоий муҳофаза қилиш, уларнинг пенсия таъминотини тақомиллаштириш, тиббий, санаторий-курорт, коммунал-маиший ва транспорт хизматлари кўрсатишни яхшилаш борасидаги чора-тадбирларни янада кучайтириш; ёлғиз кексалар, пенсионерлар ва ногиронлар тўғрисида ғамхўрлик кўрсатишни ошириш; жамиятни тубдан ўзгартиришда, соғлом авлодни тарбиялашда, бой касбий ва ҳаётий тажрибанинг, эзгу анъаналар ҳамда маданий қадриятларнинг узвийлигида ва уларни ёшларга etkazишда кексаларнинг фаол иштирок этишларини таъминлаш; болалар ва ёшларни ота-оналар ҳамда кексаларни иззат-ҳурмат қилиш, қадрлаш ва улар тўғрисида ғамхўрлик қилиш руҳида тарбиялаш ва таълим бериш тизимини тақомиллаштиришга йўналтирилган.

Давлат дастури Олий Мажлис томонидан қабул қилинган 2002-2003 йилларда Аҳолининг ижтимоий ҳимояга муҳтож қатламларини аниқ йўналтирилган тарзда қўллаб-қувватлаш дастури билан ўзаро муносабат бoғлиқ ҳамда давлат тузилмалари ва Ҳукуматга қарашли бўлмаган тузилмаларнинг, жамоат ташкилотларининг «Нуроний», «Маҳалла» жамғармалари, Хотин-қизлар қўмитаси, «Камолот» ижтимоий ҳаракати ва бошқаларнинг тақдирларини ҳисобга олган ҳолда ишлаб чиқилган.
Давлат дастури бeр бeр куйидаги мақсадга қаратилган ва аниқ тадбирларни ўз ичига олади: қарияларни қадрлашдан иборат ҳаққини эътибор, ғамхўрлик кўрсатишни ошириш ҳамда уларни ижтимоий муҳофаза қилишни, моддий ва маънавий қўллаб-қувватлашни янада кучайтириш мақсадида; кексаларни ижтимоий муҳофаза қилиш, уларнинг пенсия таъминотини тақомиллаштириш, тиббий, санаторий-курорт, коммунал-маиший ва транспорт хизматлари кўрсатишни яхшилаш борасидаги чора-тадбирларни янада кучайтириш; ёлғиз кексалар, пенсионерлар ва ногиронлар тўғрисида ғамхўрлик кўрсатишни ошириш; жамиятни тубдан ўзгартиришда, соғлом авлодни тарбиялашда, бой касбий ва ҳаётий тажрибанинг, эзгу анъаналар ҳамда маданий қадриятларнинг узвийлигида ва уларни ёшларга etkazишда кексаларнинг фаол иштирок этишларини таъминлаш; болалар ва ёшларни ота-оналар ҳамда кексаларни иззат-ҳурмат қилиш, қадрлаш ва улар тўғрисида ғамхўрлик қилиш руҳида тарбиялаш ва таълим бериш тизимини тақомиллаштиришга йўналтирилган.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг

ФАРМОНИ

Аҳолининг ижтимоий ҳимояга муҳтож қатламларини аниқ йўналтирилган тарзда қўллаб-қувватлашни кучайтириш тўғрисида

Давлат томонидан аҳолининг ижтимоий ҳимояга муҳтож қатламларини аниқ йўналтирилган тарзда қўллаб-қувватлашни янада кучайтириш, уларнинг моддий фаровонлик даражасини ошириш, кекса авлод манфаатларининг ҳимоя қилинишини таъминлаш, ўсиб келаётган ёш авлоднинг жисмоний, ақлий ва маънавий жиҳатдан баркамол инсонлар бўлиб вояга етиши учун шарт-шaroит яратиш мақсадида:

- 1. Иш стажининг тўлиқ пенсия тайинлаш учун талаб этиладиган миқдоридан ортиқ қисmini ҳисоблаб чиқишдаги мавжуд чеклашлар 2002 йил 1 январдан бошлаб бeкoр қилинсин.
2. Бола икки ёшга тўлгунча қадар уни парвариш қилиш бўйича оналарга бериладиган ойлик нафақалар миқдори 2002 йилнинг 1 февралдан бошлаб энг кам иш ҳақининг 170 фоизи, 2003 йилнинг 1 январидан бошлаб эса 200 фоизи миқорида белгилансин.
3. 16 ёшгача болалари бўлган нафақа олувчи oilалар тоифаси кенгайтири-

либ, умумтаълим мактабларида, академик лицей ва касб-ҳўнар коллежларида ўқийдиган 18 ёшгача болалари бўлган муҳтож oilалар ҳам шу тоифага қўшимча равишда киритилсин.
4. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1996 йил 4 мартдаги ПФ-1383-сонли Фармони ўз кучини йўқотган деб ҳисоблансин.
5. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси бир ҳафта муддат ичида ушбу Фармонда кўзда тутилган чора-тадбирларнинг амалга оширилишини таъминлаш бўйича қарор қабул қилсин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти И.КАРИМОВ

Тошкент шаҳри, 2002 йил 25 январь.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг

ҚАРОРИ

Аҳолининг ижтимоий ҳимояга муҳтож қатламларини аниқ йўналтирилган тарзда қўллаб-қувватлашнинг 2002-2003 йилларга мўлжалланган дастури амалга ошириш чора-тадбирлари тўғрисида

Олий Мажлиснинг 2001 йил 6 декабрдаги 306-П-сон қароридан ва Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Аҳолининг ижтимоий ҳимояга муҳтож қатламларини аниқ йўналтирилган тарзда қўллаб-қувватлашни кучайтириш тўғрисида» 2002 йил 25 январдаги ПФ-3017-сон Фармонида назарда тутилган чора-тадбирларни амалга ошириш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси қ а р о р қ и л а д и:

- 1. Белгилаб қўйилсинки, 2002 йил 1 сентябрдан бошлаб кам таъминланган oilаларга мансуб бошланғич синфларнинг ўқувчилари билан бир қаторда, шунингдек юқори синфларнинг кам таъминланган oilаларга мансуб ўқувчилари ҳам бeпyл қишки кийим-бош тўплами билан таъминланади.
2. Умумтаълим мактабларининг кам таъминланган oilаларга мансуб ўқувчиларини кутубхона фондидан дарсликлар тўплами билан ҳар йили бeпyл таъминлаш жорий этилсин, бунда 2002 йил 1 сентябрдан бошлаб кам таъминланган oilаларга мансуб ўқувчиларнинг камида 75 фоизини, 2003 йил 1 сентябрдан бошлаб эса - кам таъминланган oilаларга мансуб ўқувчиларнинг 100 фоизини дарсликлар билан таъминлаш назарда тутилсин.
3. Етим болаларни ва ота-она қаровисиз қолган тўлиқ давлат таъминотидаги болаларни ижтимоий ҳимоя қилиш:

улар барча турдаги умумтаълим мактабларини битириб чиқаётганда ва ишга жойлашаётганда кийим-бош, пойабзал ва анжомлар сотиб олиш учун тўланадиган нафақалар миқдорини 2002 йилда - энг кам ойлик иш ҳақи миқдорининг 80 бараварига, 2003 йилда - 100 бараварига, шунингдек пул нафақасини 2002 йилда - энг кам ойлик иш ҳақи миқдорининг 3 бараварига, 2003 йилда - 5 бараварига миқдорда ошириш;
ўқув муассасаси яшаш жойидан узоқ масофада жойлашган ҳолларда бюджет маблағлари ҳисобига имтиёзли транспортда юриш қарточкалари билан таъминлаш йўли билан кучайтирилсин.

Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги Молия вазирлиги, Меҳнат ва аҳолининг ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги, Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги билан биргаликда тўлиқ давлат таъминотидаги етим болаларни ва ота-она қаровисиз қолган болаларни пул нафақалари ҳамда кийим-бош, пойабзал ва анжомлар сотиб олиш учун нафақалар, шунингдек транспортда юриш қарточкалари билан таъминлаш тартибининг бир ой муддатда ишлаб чиқилиши ва тасдиқлансин.
4. Белгилансинки, чақалоқни ўз тарбиясига (патронат) олган тўтинган ота-оналарга олинган ҳар бир чақалоқ учун энг кам ойлик иш ҳақининг 3 бараварига миқдордаги ҳўкимликлар, ҳукуматга қарашли бўлмаган ташкилотлар ва жамоат ташкилотларининг фаолиятини мувофиқлаштириш;

ри миқдоридан ҳар ойлик нафақа берилди.
Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги Молия вазирлиги билан келишган ҳолда тарбиялаш (патронат) учун oilаларга бериладиган етим болаларни кийим-бош, пойабзал билан йўла таъминлашнинг болаларнинг ёшига қараб кийим-бош ва пойабзал бeриш нормаси ва рўйхатини белгилайдиган тартибининг икки ҳафта муддатда ишлаб чиқилиши ва тасдиқлансин.
Белгилаб қўйилсинки: тўтинган ота-оналарга ҳар ойлик нафақа тўлаш ҳамда болаларни кийим-бош ва пойабзал билан йўла таъминлаш ҳаражатлари Қорақалпоғистон Республикаси Молия вазирлиги, вилоятлар ва Тошкент шаҳар молия бошқармалари томонидан, маҳаллий ҳўкимият органларининг тегишли қарорлари асосида, маҳаллий бюджетларнинг заҳира маблағларидан маблағ билан таъминланади;

маблағ билан таъминланадиган ҳаражатлар миқдори Қорақалпоғистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳўкимликлари томонидан тақдим этиладиган ҳисоб-китоблар асосида, тегишли мақомидаги билан келишган ҳолда белгиланади;
тўлов Қорақалпоғистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги ҳамда вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳўкимликлари халқ таълими бошқармалари орқали амалга оширилади.
5. Қишлоқ жойларда ишлайдиган ўқувчиларнинг ахборот билан таъминланганлигини яхшилаш учун Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги, Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги, Молия вазирлиги 2002 йил 1 январдан бошлаб (қишлоқ жойлардаги) умумтаълим мактаблари, академик лицейлар ва касб-ҳўнар коллежларининг кутубхона фонди унгагача турдаги газета ва журналларга, асосан республика оммавий ахборот воситаларига маҳаллий бюджет маблағлари ҳисобига мажбурий обуна қилинишини таъминласинлар.

6. «Маҳалла» жамғармаси, Ўзбекистон Республикаси Меҳнат ва аҳолининг ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги, Молия вазирлиги ва фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органларининг ишлаётган оналарга болани икки ёшга тўлгунча қадар парвариш қилиш бўйича ойлик нафақа тайинлаш тўғрисидаги тақдирлар қабул қилинсин, бунда oilанинг мазкур нафақага муҳтожлигини кeлиб чиқилсин. Мазкур нафақани тайинлашда ижтимоий адолат, очик-ойдинлик ва ошқоралик принципларига риоя қилиниши таъминлансин.
7. Ўзбекистон Республикаси Меҳнат ва аҳолининг ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги:

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг

ҚАРОРИ

Аёллар ва ўсиб келаётган авлод соғлигини мустаҳкамлашга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида

Вазирлар Маҳкамаси қайд этидики, аҳолининг ижтимоий муҳофаза қилиш кучайтириш, oilа манфаатларини таъминлаш, аёллар мавқeни ошириш, соғлом авлоднинг шаклланиши бўйича амалга оширилган умумдавлат чора-тадбирлари республикадаги ижтимоий-демографик вазиятни сезиларли даражада яхшилаш имконини бeрд и. Оила институтига мустаҳкамламоқда, чақалоқлар ўлими камаймоқда, тўғруқ ёшнинг таркиби яхшиланимоқда, аҳолининг узоқ умр кўриши даражаси ўсмокда.

Шу билан бирга, республика минтақалари бўйича аҳолининг репродуктив саломатлигини кўрсаткичларининг таҳлили кўрилайётган чора-тадбирлар ҳали етарли эмаслигини кўрсатмоқда. Қорақалпоғистон Республикаси, Қаншақалар, Сурхондарё, Самарқанд ва Хоразм вилоятлари, Бандхон, Бахмал, Чирочик, Қўработ туманлари ва бошқа туманлар аҳолининг репродуктив соғлигини кўрсаткичлари республика ўртача кўрсаткичларидан кўпроқ орқда қолмоқда.

Оилаларнинг тиббий маданиятини даражасини янада ошириш, аёлларнинг соғлигини мустаҳкамлаш, соғлом авлод туғилиши ва уларни тарбиялаш учун шароитлар яратиш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси қ а р о р қ и л а д и:

- 1. Соғлом авлод, аёллар соғлигини мустаҳкамлаш ва oilанинг тиббий маданияти даражасини ошириш масалари бўйича доимий ишловчи Ҳукумат комиссияси ташкил этилсин.
Комиссияга қуйидаги функциялар юклансин:
- минтақалар ва ҳуудлар бўйича демографик вазиятни, репродуктив саломатлигини яхшилаш юзасидан амалга оширилаётган чора-тадбирларнинг самардорлигини ўрганиб чиқиш ва таҳлил этиш, ушбу жараёнинг ижтимоий ривожланишига тўқтинлик қилаётган муаммоларни ҳал этиш;
- репродуктив саломатлигини, ёшлар ва oilаларнинг тиббий маданиятини, соғлом болалар туғилиши ва уларни тарбиялашнинг яхшилаш бўйича устувор йўналишлар ва чора-тадбирларнинг мақсадини йўналишини ишлаб чиқиш;
- аҳолининг тиббий маданиятини ошириш, oilани мустаҳкамлаш, соғлом авлод туғилиши ва уни тарбиялашнинг устувор йўналишларини амалга оширишда барча манфаатдор вазирликлар, идоралар, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, бар-

ни мустаҳкамлаш, соғлом авлод туғилиши ва уларни тарбиялашнинг устувор йўналишларини амалга ошириш бўйича чора-тадбирларнинг мақсадини дастуридан ишлаб чиқишлари ва тасдиқлаш учун Республика комиссиясига тақдим этишлар.
4. Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги:
- айнакча қишлоқ жойлардаги тиббий муассасалари, тиббий-ижтимоий ёрдам бригадалари ходимларининг қизларга, аёлларга ва ўш oilаларга тиббий хизмат кўрсатиш сифатини ошириш, она ва бола соғлигини муҳофаза қилиш масалаларида аёлларга тиббий маслаҳатлар бeриш бўйича ишларини кучайтирсин;

Вазирлар Маҳкамасининг Ташқи иқтисодий алоқалар ва хорижий инвестициялар департаменти, Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги, хайрия жамғармалари ва ҳукуматга қарашли бўлмаган халқаро ташкилотлар билан биргаликда республикага аёлларнинг репродуктив соғлигини яхшилаш бўйича аҳолини зарур замонвий тиббий препаратлар ва воситалари билан таъминлаш юзасидан мурувуват ва ҳўимий ёрдамларини жалб этиш ишларини мувофиқлаштирсин;

ушбу воситалар ва уларни қўллаш бўйича маслаҳат хизматлари комплекси тегишли тиббий муассасалари орқали бeпyл асосда бeрилишини ҳамда амалдаги тартибга мувофиқ турғун дaволаш-профилактика муассасаларида дори-дармонлар ва тиббий буюмлари бeрилиши, ҳисобга олиниши ҳамда улардан фойдаланилиши устидан назоратни ташкил этсин;
айниқча туғилиш, оналар ва чақалоқлар ўлими даражаси юқори бўлган туманларда акушер-гинеколог кадрлар таркибининг мустаҳкамлаш, уларни зарур тиббий асбоб-анжомлар, замонвий препаратлар ва воситалар билан таъминласин;

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги билан биргаликда бир ой муддатга акушер-гинеколог врачлар малакасини, шу жумладан республиканинг етакчи клиникаларида ва чет элларда тажриба орттириш асосида узлуксиз ошириш, тиббий ходимларининг ахборот манбалари билан, шу жумладан «Интернет» дан фойдаланиш имкониятларини кенгайтиришининг мақсуд дастуридан қабул қилинсин.

5. Белгилаб қўйилсинки, аёлларнинг репродуктив соғлигини яхшилаш учун воситалар ва препаратлар Давлат бюджетидан соғлиқни сақлаш муассасаларини маблағ билан таъминлаш учун назарда тутилган ҳар йилги маблағлар доирасида ушбу мақсадларга махсус ажратилган маблағлар, шунингдек ҳукуматга қарашли бўлмаган халқаро ташкилотлар грантлари ҳисобига сотиб олинган ҳамда Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги ва унинг жойлардаги ҳудудий

СУД: ОИЛАНИ АЖРАТДИ, ОИЛАНИ ТУКЛАДИ

Ўз тақдирини Музаффарга ишонган Гулжаҳон учун тўйидан кейинги ўтган йилларда ўзидан бахтли одам йўқдек туюларди. Дастлабки фарзандлари туғилганидан ёш оиланинг хурсандчилиги еру кўкка симади. Бирин кетин дунёга келган бир қиз ва бир ўғил оила сафини янада кенгайтирди.

Музаффар тирикчилик ташвишида эрта кетиб, кеч келар, Гулжаҳон ҳам рўзгор юмушлари, фарзандлари тарбияси туфайли эртаю кеч тимасди. Нима сабабдандир Музаффарнинг Гулжаҳонга муомаласи ўзгара бошлади. Ичиб келиб арзимас баҳоналар билан уни урадиган, ҳақоратлайдиган одат чикарди. Гулжаҳон эса нима қилишини билмай гаранг эди. Устига-устак Музаффарнинг бир енгил-табиат аёлга ўралашиб қолганлиги тўғрисида ҳар хил гаплар эшитди. Мишмишларга ишонмай деса, эрининг қунора қиладиган жанжаллари туфайли ҳатто болалар ҳам отасидан безиб қолишди. Турмуш ўртоғининг хархашаларидан ҳориган Гулжаҳон онасиникига кетиб қолди. Гулжаҳон эрининг инсофга келиши-

ни кута-кута икки йилни онасиникида ўтказди. Ёш оиланинг тақдирини ҳеч кимни: на маҳалла оқсоқоли ва кайвониларини, на Музаффарнинг яқинларини қизиқтирмасди гўё. Шу орада Музаффар Жомбой туман фуқаролик ишлари судига ажрашмиш тўғрисида ариза берди. Фуқаролик суди ҳам худди шу нарсани кутиб тургандек, Гулжаҳоннинг, 3 нафар норасиданинг оқ-фиғонига қарамасдан ишни Музаффарнинг фойдасига ҳал қилди. Суд ажримидан норози бўлган Гулжаҳон вилоят фуқаролик ишлари бўйича судига мурожаат қилди. Иш вилоят суди томонидан қайта кўриб чиқилди.

Суд ҳар икки томон даъвосини ҳам бирдек тинглади, вазият ойдинлашди. Оиланинг бузилиб кетишига арзигулик

сабаб йўқ! Суд маслаҳатчилари билан бўлган суҳбатдан сўнг Музаффар бутунлай ўзгарди-қолди. Натижа шу бўлдики, Музаффар суд залидан уч фарзанди ва уларнинг онасини олиб тўппа-тўғри уйига, анчадан бери хувилаб ётган, ўзининг ва фарзандларининг киндик қони тўкилган ҳовлига йўл олди. Жомбой тумани фуқаролик суди томонидан чиқарилган ажрим ўз кучини йўқотган деб топилди.

«Воқеа» хайрли яқун топди. Сабаби, ҳаётнинг паст-баландини, аччиқ-чучуғини тўтиган кишиларнинг ўз ўрнида айтган таъсири сўзлари аздаган инсонни инсофга келтирди, қўзини очди. Лекин бир савол жавобсиз қолмоқда, нахотки бу оила ҳаётидан маҳаллада, қўни-қўшини, қариндош-уруғ орасида моҳаро туман, вилоят судларига етиб бормасидан туриб Музаффардан икки оғиз насихатни аямайдиган киши топилмаган бўлса?!»

Шухрат ҚАРШИЕВ,
«Manalla» мухбири.

УЛФАТЛАР БОШЛАГАН КЎЛФАТЛАР

Ўғирлик қилиш керак ошанлар, - деди у масалани кўндаланг қўйиб, - Ишдан топидиган маблағ рўзгорга гоҳ етати, гоҳ етмайди. Кайф сафо учун кимса тўла бўлиши керак.

Дилшод, Фулом, Акмал ҳам Кўлдощ ташлаган тўрга лаққа тушдилар. Дастлабки ўғирлик тумандаги М.Хасанова номли ширкат хўжалигининг Қайрома қишлоғида яшайдиган Жўраҳон Гулбоёв хонадонидан бошланадиган бўлди. Ҳа улар ўз қишлоқдошлари хонадонини тунайдиган бўлишди.

Тунда ҳовлига кириб келган йигитлар оғилхонада боғлиқ турган танани еталаб чиқиди. Ҳамма иш илгариде ражалаштирилгандек амалга оширилди ва мол Қарши шаҳри бозорига олиб келиниб 24000 сўмга пулланди.

Биринчи қадам ёмон ташланмагани, режа силлиқина амалга оширилганидан мамнун ўғригина йигитлар, пулни бўлиб олишиб, навбатдаги ўмарини Мели Раҳмонов номли жамоа ширкат хўжалигининг Эскибўғ қишлоғида амалга оширишга қўл ташлашди.

Ифлос ва гаразли ният амалга ошмай қолди. Бўлиб ўтган ўғирлик ҳолатларини

Ўша кунни ўзига хос баъзи жамий бўлди. Нималар эсланмади дейсиз? Жуда тез ўтиб кетган ўсмирлик, муҳаббатга ошно бўлган, кувейк либос кийган йиллар, биринчи фарзанд қувончлари, рўзгор ташвишлари...

Қайрмалик Кўлдощ суҳбатга қўшилди-ю, гурунг тамоман бошқа томонга бурчиди.

аниқлашга вақтида киришган туман ички ишлар ходимлари ўғирларни дарҳол қўлга олдилар.

Кўлдощ Шодиёв, Дилшод Қодиоров, Фулом Мўминов, Акмал Алимардоновларнинг ҳар бири уч йилга озодликдан маҳрум этилдилар.

Суд тугади, жиноятчилар қилмишларига яраша жазо олдилар. Келинг, энди бўлиб ўтган ўғирлик ва унинг оқибати ҳақида соғлом ақл ила фикр юритайлик.

Улар кўчада тентираб юрган йигитлар эмас эдилар. Ҳар бирининг ўз юмуши бор эди. Кўлдощ ижрачи бўлиб ишлаётган бўлса, Фулом «Шўртангаз» газ конлари бошқармасининг ишчиси эди. Дастурхонда нони, қозонда «оши» қанда бўлгани йўқ.

«Мусаввир ўқитувчидан маҳалла раҳбари чиқарилган?», «Маҳалла оқсоқоли қўни қўриган, ҳаёт тажрибасини ўтаган киши бўлиши керак», «Бу йигит эндигина 35 ёшга кирибди, катта-кичик билан тил топа олармикин?» дея иккила-нишди. Уни билган, унинг моҳир ташкилотчи, фикран тевалиқидан хабари бор кишилар эса «Убайдулла ёш бўлса ҳам қўни қўриган, эл иши учун жокуяр йигит, энди маҳалламиз оёб бўлади», деган жобий фикрларни билдиришди.

Вақт олиқ ҳакам деганларидек, Убайдулланинг нималарга қодир эканлигини ҳаётини ўзи кўрсатди. Хизмат фаолиятини бошлаган дастлабки кунлариданоқ қишлоқ йўли, аҳоли истиқомат қилаётган ҳовли атрофларини ободонлаштириш, қўчалар атрофида мевали ва манзарали дарахт, гул қўчаларини

Болалар-чи? Қўлдощнинг беш фарзанди, Фулом билан Акмалларнинг икки нафардан ўғил-қизлари бор эди. Ана шу беғуноҳлар энди «Ўғирларнинг болалари» деган тавқи-лаънатга қолдилар.

Ҳаётнинг ички ишлар органи ходимлари «Темирни иссиғида босиб» жиноятнинг дарҳол олдини олдилар. Қалтис ҳаракат давом этганда у қанчадан-қанча оилаларнинг шўрини қуритиб, эрта-индин тўй қилиб ўғлини уйлантириш, қизини турмушга узатиш орузида юрганларнинг неча йилда тўплаган мол-мулкидан, сарулоларидан айириб, дув-дув кўз ёши тўкилишига сабаб бўлар эди.

Курбон ЭГАМБЕРДИЕВ

ГИЁХВАНДЛИКНИНГ ОХИРИ ВОЙ

Гийохвандликнинг оқибати вой-экалийни билмаган кимса йўқ. Аммо бу йўлдан қайтишга ҳар қилмиш ҳам кучи етмаганида. Бу ўринда уларга кўмак зарур.

Бу кўмак айнан ҳукуматимиз томонидан амалга оширилган ишлар, маҳалла фаолларининг бевосита аралашуви билан анча енгил кечилиши ҳаётини мисоллар кўрсатиб турибди.

Биз гийохванд моддалар сотганини учун жиноий жавобгарликка тортилган айрим кишилар билан суҳбатлашдик.

Мен шу йилнинг июнь ойида қамалган, - дейди кўза ёш билан улардан бири, - Қўлдан қалсаман. Даволанишга пул тўпдаб олаёлаё дедимки. Қилмишимдан пушаймонман. Ўзбекистон Респуб-

ликаси, Мустақиллигининг 10 йиллиги муносабати билан эълон қилинган Президент амнистиясига кўра озод қилиндим. Лекин эл-юрт олдига шарманда бўлдим. Энди қайтиб бу йўлга қайрмайм.

43 ёшдаман. Тўрт фарзанднинг онасинман, - дег гап бошлади кейинги ҳамсуҳбат. - Умрим бино бўлиб далада ишлаб келаяман. Қишлоқнинг ҳам ўзига яраша муаммолари қўп. Ана шу қўничиликлардан қочмоқчи бўлиб... Оқибатини ўйламабман. Яхшиям, ўз халқига меҳрибон, кеҳиримли Президентимиз бор экан. Амнистия тўғрисидаги фармонга кўра, жазони ўташ маҳалласидан озод қилишди.

Қишлоқда аввал гийохванд моддаларни истеъмол қилиб, уни-

нг зарарли оқибатларини кўриб, сўнг, даволанган, соғлом турмуш тарзига қайтган М. исмли йигит шундай ҳикоя қилди:

«Сотганини бойтаман, чекданни қуритама», - дегиниш бу зарарли оғу. Лекин, ҳаётини тажрибадан маълумки, ҳар иккаласини ҳам хароб этаркан. Бу йўлга адашиб кирганлар энг аввало соғилтилан, кейин ишдан ажралишди. Одамони бўлиб қолишди. Бориб-бориб ҳаётдаги қадронлари, болалари ҳам уни ўша «суюқлик» билан ёлғиз қолдириб қолди. Чекини пул қолмагач, уйдаги нарсаларини сота бошлайди. Охирида унинг ўзини ҳам пуллаб юборди. Худода шукр, ўз вақтида даволандим. Яна ишмига, оғламга қайтдим. Гийохвандликнинг охири ҳай. Мен ҳеч кимга уни чекини ҳам, сотишни ҳам раво қўрмайм.

Қодир МУЛЛАЕВ,
Хоразм вилояти.

КАЙҒУ ЭКАН (Гийохвандлик йўлига кирган фарзанд ноласи)

Гузэл ҳаётининг қадрини билмадим, Панду насиҳатини кўзга илмадим. Тирик бир мурдаман Улиб Улмадим, Лаҳалик лаззат деб, нелар қилмадим Кайғу экан кайғу - ёронлар, оғу.

Кайғу экан кайғу - ёронлар, оғу.
Ҳар недан қайтмадим туттанда хумор, Кенг дунё кўринди кўларимга тор, Онамга қанчалар етказдим озор, Она безоридан худо ҳам безор, Кайғу экан кайғу - ёронлар, оғу.
Бу кўча охири қабиҳлик экан, Қанча разиллигу жоҳиллик экан, Бу сўқмоқда билиб босарлар тикон, Уради ким зули, ким нима эккан, Кайғу экан кайғу - ёронлар, оғу.

Равшан ИСОҚОВ,
Тошкент шаҳар Фектемир тумани Миришкор маҳалласи оқсоқоли.

2002 йил - Қарияларни кадрлаш йили

Олимларнинг таъкидлашича, одамнинг умри 120-150 йилгача давом этиши мумкин, аммо амалда у маълум даражада бу ёшдан камроқдир. Машҳур физиолог И.П.Павлов: «Биз ҳаётимизни ўз сабрсизлигимиз, танамизга бўлган ярама муносабатимиз билан қўқартирамиз», деб айтган эди. Ишда ва оилада асаб бузилишлари, спиртли ичимликларга, тамаки ва нўс чекишларга ружу қўйиш, меъридан ортиқча еб-ичиш, пала-партиш ҳаёт кечириш - буларнинг барчаси инсон умрини қисқартиради.

Геронтолог олимлар тадқиқотларининг гувоҳлик беришича, одам организмнинг яшовчанлик қобилияти ва шароитнинг ўзгаришига мослашиш имкониятлари ҳатто 75-100 ёшга киргандан кейин ҳам етарли даражада сақланар экан. Олимлар инсон организми маълум ҳаёт босқичини ўтагач, ёши улгайганга қарамасдан чидамлилик хусусиятларини янгида касб этиб, бу хусусият тобора мустаҳкамланиб, касалликларга нисбатан чидамлилик орттириши аниқланган. Доктор Грей Берд ёши 100 дан ошган 400 кишини текшириб кўриб шундай деб ёзади: «Бу одамларнинг кўпчилиги келажак ҳақида мустаҳкам режа тўзиб қўйишган, улар жамоат ишида фаол қатнашадилар, ёшларга хос гайрат-шижоатли, иштахаллари ҳам яхши, улар енгил ҳазил-мутойибага мойил, ҳаётга бардошли, келажакда ишонч билан қарайдилар, ҳатто ўлим ҳавфи ҳам улар руҳини туланиролмайди».

Атоқли олим И.В.Давидовский эса: «Қари кишининг шароитга мослашиш

Қариганда қартаймай десангиз

Одам зоти борки, навқиронлик ва бардамликни мураббий сақлашни устаиди. Халқ табиати ва тиббиёт фани исботлаганидек, саломатлик ва узоқ умр учун кураш инсон дунёга келганидан бошланиб, бутун ҳаёт мобайнида давом этади.

«қуввати» дарҳақиқат қамаяди, аммо унинг ўрнини юксак билимдонлик ва кўниқилган касбга лаёқат, қобилият ва донолик, кенг дунёқараш ва ижтимоий масъулиятлилик ҳисси эгаллаши мумкин», деб ёзади. Ижтимоий шароитларни фақат ёшқадгина эмас, балки етук ёшда, анча кекса ёшда, ҳатто қариганда ҳам яхшилаш инсон умрини узайтиради.

Масалан, жуда кўпчилик учун сеvimли касбини тарқатиб, пенсияга чиқиб жуда оғир кечади. Аммо эртами кечми пенсияга чиқиб, кексаллик этиб келиши муқаррар эканлигини ҳеч қачон унутмаслик керак. Ҳаётда кексин ўзгаришлар содир бўлишига ҳар бир киши аввалдан ўзини тайёрлаши зарур. Қарилик сабабли ишни бирдан тўхтатиш, одатланган турмуш тарзини кескин ўзгартриш ярамайди. Олимларнинг таъкидлашича, на ақлий, на жисмоний меҳнат билан шугулланмай қўйиш, кунни бекорчилик билан ўтказиш саломатлик учун зарарлидир. Богда, тўморқада ишлаш, овға, балиқ тутишга чиқиш, ҳар хил тўғаракларда қатнашиб, ёшлар тарбияси билан шугулланган кишилар ўзларини жуда бардам сезадилар. Кўтаринки кайфият, илҳомландиришчи меҳ-

ОЛАМ ТУРФА

БАРДОШЛИ МАХЛУҚЛАР

Илм-фаннинг таъкидлашича, одамнинг оқибат емай 2,5-3 ҳафтагача чидай олиши мумкин.

Шундан кейин инсон учун ҳилоқатли давр бошланади. Бу воқеа ҳайвонот оламида ўзгача кечади. Масалан, Антарктидадаги эркак пингвинлар бир неча ой давомида ҳам овқатланмасдан яшashi мумкин. Шу давр ичида уя қуриш мақсадида жой топиш учун узоқ масофани сузиб ўтади ва моласи қўйган тухумни 62-67 кун мобайнида то жуфти қайтиб келгунга қадар босиб ётаверади. Шундай қилиб немис журнали «Натур»нинг ёзишча бу маҳлуқ 134 кун ҳеч нарсаси истеъмол қилмай яшай оларкан.

ТАКАЧИ АЁЛ

Руминидаги Гибена қишлоғида яшовчи Зиновия Войчук аёлларга хос бўлмаган касбини эгаллаган.

У тақачи. Бу касбини бундан 30 йил аввал эгаллаганида у айни лотарфатга тулган 20 йилар ёшига келинчак эди. Зиновиянинг турмуш ўртоғи ҳам тақачилик билан шугулланган. Турмуш ўртоғи иш қозанган бир неча кун бошқа ерга боришга тўғри келарди, шунда унинг мижозлари отларини тақалашга олиб келардилар. Мижозларни қайтаришни эп қўрмай Зиновия отларини ўзи тақалай бошлайди. Шу-шу бўлиб-ю, Зиновия темирчиликни ўзига касб қилиб олди. У Руминида шу хунарни эгаллаган бирдан-бир аёл ҳисобланади.

СУТДОНДАН ТАРАЛУВЧИ МУСИҚА

Кинешевик Георг Самойлов чакчалор тридизилган гаройиб шаш ахтироқ қилди.

Сут солинган ган бу ишани ажойиблиги шундаки, уста пластмас бутилқанинг тағтига кичкинагина қўнчани маҳкамлагани, Гулжаҳоннинг қўлига олиб бўлиб тағтига биан ундан сўт тушини билан бир вақтда, ишгага Уриятли ан қўнчидан ёқимли мусиқа ошоплари эшитилиб туради. Ушбу қўнчичага жойлаштирилган магнитофонга «Москва оқшомлари», «Севимли пойтахтим» ва бошқа бир қанча куйлар жойлаштирилганки, буларни навбат билан эшитиш мумкин.

ҚУШЛАРНИНГ САМОЛЁТГА ҲУЖУМИ

Радио, телевидение ва матбуот ахди-ахдида тарқатилган хабарлар асосида бирор қушининг самолётга урилай кетгани патажасида ҳалокат рўй берганини эшитиб қолганимиз ва кичкинагина қўнча қандай қилиб мустаҳкам тешир қановат самолётга зарар келтириши мумкинлигига ажабланамиз.

Физика қонуналарига мувофиқ қатта тезликда кетаятган замонавий реактив ҳаво лайнерига қаттиқлиги ўрқаддай келадиган жонивор келиб уриганда халқаро андозларга мувофиқ қилинган уч сантиметр бўлган самолётнинг олд ойнасини ҳам тешиб юборарди, чунки шу лаҳзада бу зарбанини кучи 300 атмосфера босимга тенг бўлади, ҳолбуки самолётларнинг олд ойнасининг оғирлиги 1,8 килограммди жисмоний урилишига баробар беришга мумкинлиги. Самолётлар осмонда учиб бораётган қушларнинг тўласига ҳам дуч келадик, бу жуда хатарли ҳисобланади. Бундан ташқари аэропорт земрағида қушларнинг талла-тала бўлиб учиб қоларини ҳам ўраб туради. Бундай келарди аэропорт хизматчилари айриқач қушларнинг ёнозлари ёзилган касеталарни қучайтиришлар оқибат тарқатиб, жониворларни ҳайдаб юборардилар.

ШУКРКИМ...

Қарияларни қадрлаш йилига бағишлайман

Етмишни қоралаб қолди ёшим ҳам, Бироз чарчаб қолди ҳатто бошим ҳам. Кўзлар хира, балки, сийрак қошим ҳам. Мўйсафид чол бўлдим, дил ҳикмат тўқир, Етказган кунингга, Аллоҳим шукр.

Катта-ю, кичикка бораётган бош, Барчага тилаётган ҳамини бардош. Ҳатто мен томонда кўкдаги қуёш, Мўйсафид чол бўлдим, дил ҳикмат тўқир, Етказган кунингга, Аллоҳим шукр.

Ошпоқ соқолимда оқик туради, Ҳар қилган ишимда поклик туради. Йймон, эътиқондан чоғлик туради, Мўйсафид чол бўлдим, дил ҳикмат тўқир, Етказган кунингга, Аллоҳим шукр.

Элимга айтаман яхши сўзимни, Хизматга бахшида қилиб ўзимни. Эҳсонлар қиламан нону тузимни, Мўйсафид чол бўлдим, дил ҳикмат тўқир, Етказган кунингга, Аллоҳим шукр.

Юртбшим сийлади чин дилдан сўйиб, Меҳр оташига бораман тўйиб. Халқим хурсанд бўлди ҳикматга йўйиб, Мўйсафид чол бўлдим, дил ҳикмат тўқир, Етказган кунингга, Аллоҳим шукр.

Оташ ХОЛМИРЗАЕВ

Сиздан сўрамоқчи эдим

Ортиқча тўланган иш ҳақини ундириб олиш мумкинми?

Д.СОДИҚОВА,
Сурхондарё вилояти.

Дафн этиш маросими учун нафақа бериладими?

А.АБДУЛЛАЕВ,
Навоий вилояти.

Иш берувчи томондан ихтиёрий равишда тўланган, шу жумладан қонуний нотўғри қўланиши оқибатида тўланган иш ҳақи қайта ундириб олиниши мумкин эмас, ҳисоб-китобда йўл қўйилган хато оқибатидаги ортиқча тўловлар бундан мустасно.

Ҳодимга у берган ёлғон маълумотлари экан тажмин этган сохта ҳужжатлари оқибатида тўланган суммалар ундан қўнғин қарорини ёки ҳукми асосида ундириб олинди.

Сўзурга қилинган фуқаро ёки унинг оила аъзоси вафот этганда қонун ҳужжатларида белгилаб қўйилган миқдор ва тартибда дафн этиш маросими учун нафақа тўланади.

Сўзурга қилинган фуқаро ёки унинг оила аъзоси вафот этганда қонун ҳужжатларида белгилаб қўйилган миқдор ва тартибда дафн этиш маросими учун нафақа тўланади.

